

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristočna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5, I. nadst. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravništvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Klerikalci in ljudstvo.

Ni stranke, ki bi se tako rada in tako glasno bahala, da je edinole prijateljica in zaščitnica ljudstva. Navadno hoče pa tisti, ki preveč govori, prikriti svoje pravo mišljenje in naziranje. In prav taki so tudi naši klerikalci. Na zunaj se delajo kar največje prijatelje slovenskega ljudstva, v srecu pa nimajo drugih misli, kako bi to ubogo slovensko ljudstvo izželi, ter ga izrabili v svojo korist. Gre jim v prvi vrsti za to, da obdrži duhovništvo nadvlado nad kmetskim ljudstvom. V srednjem veku je bilo naše ljudstvo zasluženo graščaku, temu je morale dajati desetino vseh svojih pridelkov, temu je morale robotati, ta mu je jemal mlade in lepe žene ter hčere, da se je v svojih dobro zastraženih gradovih igral z njimi in zadoščal svojim najnižjim strastem, svoji pohotnosti.

Gospodstvo graščakov je minilo. Naš kmet je postal prost, sam svoj gospodar na svoji rodni grudi. Žito, ki ga pridelava, uživa sam; kravica, ki jo zredi, daje njemu mleka. Ni se mu treba več bati biča veleposestnikovega; ni se mu ni treba več tresti, da pridejo sirovi graščakovci hlapci, ter mu odpeljejo iz hiše ženo ali hčerko. Prost, svoboden je.

Poglejmo pa natančno to svobodo in videli bomo, da je ta svoboda samo navidezna. Naš kmet je ostal še vedno hlapec, suženj. Gospodar se je izpremenil. Prej je bil graščak njegov gospodar — zdaj je pa duhovnik. Prej je bil samo telesno zaslužjen, zdaj je tudi dušno. In naš kmet se niti ne zaveda tega svojega suženjstva. Mirno gleda in trpi, kako mu klerikalizem izsrkava kapljico za kapljico, kako ga vedno bolj in bolj oklepa v svoje kremplje, iz katerih ga bo spustil izmozganega, nerabnega.

In kaj je posledica te klerikalne nadvlade. Prazne, zapuščene vasice. Kjer se je prej glasilo veselo petje naših krepkih kmetov in naših brhkih deklet, kjer je prej naš kmet veselo pohajal na polje, oral, sejnal, žel — je zdaj mrtvo. Stare žene obdelujejo morda še košček

zemlje, da preživi sebe in deco. Očetje in fantje so pa v daljni Ameriki, kjer si morajo v globokih podzemskih rudnikih služiti svoj kruh.

Kmet ni mogel več prenašati težkih bremen, katera so mu nalagala država in pa klerikalna nadvlada. Ni dovolj, da mora naš kmet plačevati visoke davke, dajati mora duhovniku desetino v podobi bire, zidati mu mora graščine — župnišča, dajati mora za razne zavode, misijone, cerkve, romanja itd. In ti cerkveni davki so dvajsetkrat, lahko rečemo šestdesetkrat tako visoki, kakor državni in deželni davki.

Kako znajo pa gospodariti ti naši klerikalci, najboljši kažejo tam, kjer so v večini, kjer imajo vso moč v svojih rokah. Z raznimi nasilstvi so si pridobili nadvlado v deželnem zboru in s tem imajo deželno gospodarstvo v svojih rokah. Kdor je prej poslušal govorjenje naših klerikalcev, je moral misliti, da so najboljši gospodarji, da bodo deželo kar naenkrat rešili iz slabega gospodarskega stanja. Toda ta, ki je tako mislil, se bo precej začudil, če pogleda gospodarstvo, katero je vpeljala klerikalna stranka v kranjskem deželnem zboru. Klerikalci so prej, predno še niso imeli moči v rokah, rabili razne mogočnejše po deželi, da so s svojim vplivom, s svojo močjo potiskali od njih odvisne kmete v klerikalni jarem. Za to so jim seveda klerikalci obljubovali bogato plačilo, ko pridejo k moči, k nadvladi v deželi. Zdaj imajo v deželi moč. Vsled tega se oglašajo vsi tisti mogotci, ter zahtevajo bogatega plačila za svoja priganjaška dela. In tako kupujejo na deželne stroške od teh mogotcev razne mline, razne vodne sile — seveda za drag denar. Seveda so klerikalci obljubovali, da bodo že v tem zasedanju deželnega zbora pojasnili, kako bodo uporabili te mline, te vodne moči, pojasnili načrt takozvane električne centrali na Gorenjskem. Toda klerikalci so se jako previdno ognili vsakemu razgovoru o svojem gospodarstvu z deželnim denarjem. Navada je, da se reši redni proračun. Iz tega proračuna in pa iz debate, ki

se razvname v deželnem zboru v zvezi s tem proračunom, lahko dobi vsak volilec in davkoplačevalec vsaj majhen vpogled v deželno gospodarstvo. Tega pa klerikalci nočejo. Bilo je le par javnih sej. Ves ostali čas so klerikalni poslanci zapravili s svojo agitacijo pri zadnjih državnozborskih volitvah v novomeškem in belokranjskem volilnem okraju.

Deželno gospodarstvo je zavoženo in takorekoč na kantu. Ker se klerikalci boje za zdaj še bolj odreti našega kmeta, so se spravili na meščana. Vse naklade, vse nove stroške hočejo zvaliti na meščana. Iz kmeta so itak že vse izprešali, zdaj pride na vrsto meščan. Naši klerikalci se pa ne zavedajo tega, da je kmet odvisen tudi od meščana. Če se bo meščanu slabo godilo, tudi kmet ne bo mogel dobro prodati svojih pridelkov. In zopet bo kmet, ki bo udarjen vsled slabega deželnega gospodarstva. Deželno gospodarstvo se nahaja v tako slabem stanju, da je nek klerikalni poslanec se izrazil, da dežela ne bo mogla kmalu plačevati učiteljev. Še tistih ubogih plač, ki jih dobivajo učitelji, ne zmore več dežela. Avtomobile pa lahko kupujejo.

Kam vse to vodi — na kant!

Ali naj naš kmet še mirno gleda, da bodo ti brezvestni klerikalci popolnoma uničili našo lepo kranjsko deželo. Možno, ki trpite od jutra do večera, začnite misliti. Vaša rešitev obstaja edinole v tem, da se postavite na svoje lastne noge, da si sami pomagajte. Vsi tisti klerikalni svetovalci so vaša poguba!

Portugalske grozovitosti.

Strašanske storije pripovedujejo klerikalni časopisi o grozovitostih, ki jih uganjajo svobodomisleci na Portugalskem. Meniže in nune kar koljejo in more, kakor so časih papeži klali, morili in žive sežigali najboljše može vseh narodov. — Strašne so te storije, ki jih je zdaj brati v klerikalnih časopisih, tako strašne, da se

fajmoštrom kar peha, da postajajo farovške kuharice božjastne in podganam v farovških kletih repi od groze odpadajo. Strahovite so te storije, imajo pa to posebno lastnost, da so — zlagane.

Saj je mogoče, da so pri revoluciji v Lisaboni tudi kakega duhovnika poslali na drugi svet. Kadar so ljudje besni, pač ne delajo posebno nežno z ljudmi, ki jih sovražijo. Časih so se tudi kranjski kmetje puntali ne le proti grajščakom, nego tudi proti samostanom in so ubili marsikakega duhovnika. Časih je bila v Zatični ali v Bistri prava redkost, če je kak menih naravno smrti umrl!

Mogoče je, da je bil v prvem trenutku revolucije v Lisaboni tudi kak menih ubit. V revoluciji teče pač povsod kri in navadno kri tistih, ki jih ljudstvo sovraži.

Na Portugalskem so duhovniki ljudstvo izsesavali in zatirali. Ljudstvo je umiralo lakote, duhovniki pa so kupičili milijone in milijone. Kraljeva rodbina je zapravljala državni denar, duhovščina pa je to početje omogočila in ščitila. Kdo se bo čudil, da se je sčasoma porodilo nepopisno sovraštvo proti duhovščini. Ljudstvo je spoznalo, da so duhovniki krivi vse nesreče prebivalstva in države, videlo je, kako nesramno žive ti ljudje in kako ljudstvo derejo, videlo je, kako je tem duhovnikom vera samo sredstvo, da si polnijo žepe in zatirajo prebivalstvo, in naravno je zopet, da se je ljudsko sovraštvo izpremenilo v pravo besnost. Posledica tega je, da so republikanci, čim so pregnali kralja, izgnali tudi menihe in nune.

Mogoče je, da se je v prvem viharju, ko so duhovniki streljali na ljudstvo in bombe metali na vojaštvo, zgodil tudi kak uboj. Ali resnica je, da še nobena revolucija ni bila tako malo krvava, kakor portugalska. Naravnost nežno dela republikanska vlada z menihi in z nunami, bolj nežno, kakor so ti zaslužili z ozirom na njihove vnebovpijoče laži o grozovitostih v Lisaboni z namenom, da obude pri svojih ljudeh usmiljenje in da bi s tem utrdili in zavarovali svojo moč tam, kjer jo še kaj imajo. Pomagalo jim to ne bo dosti, kvečjemu pri zabitih ljudeh. Kdor ima količkaj soli v glavi, tisti bo rekel: **brez vzroka ne izganjajo nikjer ljudi.** Poštenim, spodobnim ljudem, naj bodo kar hočejo, ne bo nihče nič žalega storil. Če si nakoplje kak stan tako strašno sovraštvo, kakor so si ga nakopali duhovniki na Portugalskem, je tega gotovo le sam kriv.

Politični pregled.

Deželni zbor kranjski.

V petek, dne 21. oktobra je imel naš deželni zbor zopet sejo. Na dnevnem redu je bilo več važnih predlogov. Tako je bil soglasno sprejet za vinogradnike važen predlog, da se naj naroči deželnemu odbo-

ru, da izposluje pri vladi sledeče: 1. da vlada odloži iztirjanje brezobrestnih posojil, ki so bila izplačana za nasaditev upoštenih vinogradov za dve leti, ali vsaj za eno leto. 2. da vlada odpiše zemljiški davek in da da izdatno podporo prizadetim vinogradnikom, da se jim omogoči nabaviti vkoreničene trte, umetna gnojila, modro galico in žvepla. — Zaradi prošnje občine Račna za razširjenje tamkajšnjih požiralnikov, sta se prav pošteno sprla poslanec Mandelj in dr. Šusteršič, to se pravi, dr. Šusteršič je ošteval Mandlja, Mandelj je pa lepo molčal, ker si ni upal ugovarjati svojemu velikemu mojstru. Po daljšem ravsanju je bil soglasno sprejet predlog, da se prošnja občine Račna izroči deželnemu odboru z naročilom, da po deželnem stavbnem uradu da iztrebiti glavna požiralnika, ter v to tudi interese k primernemu prispevku pritegne, ter občino zaveže, da pravomočno zagotovi vsakoletno redno trebljenje, oziroma vzdrževanje naprave v dobrem stanju. — Prošnja občine Dragatuš za uravnavo potokov Turnšice, Nerajčice in Lahine se odstopi deželnemu odboru z naročilom, da odredi ogled teh potokov po tehniki in ako dožene, oziroma zagotovi tudi prispevanje interesentov k pokritju stroškov, izdelava v to potrebni načrt. — Glede prošnje občine Žilice pri Št. Vidu za zvišanje prispevka za preložitve ceste Begunje - Št. Vid se deželnemu odboru naroča, naj uvede potrebne poizvedbe glede zvišanja podpore in o tem poroča. — Prošnja županstva občine Mošnje radi preložitve klanca na državni cesti od potoka Piračice do Malega Dobrega Polja, se izroči deželnemu odboru, da se obrne na vlado s tehnično utemeljeno obrazložitvijo in nujnim pozivom, da ta nevarni klanec čim preje preloži in tako nevarnost odpravi.

Pri petkovi popoldanski seji je prišel v razpravo novi cestni zakon, od katerega si klerikalci obetajo zlate gradove. Bojimo se pa, da s sprejetjem novega cestnega zakona klerikalni poslanci svojim volilcem niso pridobili zlatih gradov, marveč so jim samo naprtili ogromne nepotrebne stroške. O novem cestnem zakonu je govoril najprej poslanec dr. Ivan Tavčar. V ostrih besedah je grajal lahkomišljeno gospodarstvo klerikalne večine. Čudi se, kako morejo imeti klerikalci pogum, naložiti deželi zopet ogromne nove davke, ko vendar kaže proračun za leto 1911 primanjkljaja 1,228.000 K. Nadalje izvaja dr. Tavčar približno sledeče: Dokazati hočem, da bo novi cestni zakon pogubonosan za občine same, za deželo, za mesto Ljubljano in tudi za posamezne cestne okraje. Važna so nova načela, ki se hočejo uvesti. Ne smemo stati na stališču, da se tolažimo s tem, da bo obstal zakon samo na papirju. Če se sklene v zakonu, da se določijo nova javna pota, potem morajo stopiti v veljavo tudi tisti faktorji t. j. občine, ki bodo skrbelje za to, da so pota v dobrem stanju.

Občina bo morala pa tudi siliti, da so ta javna pota v dobrem stanju. Premalo ste premislili posledice zakona. Najprvo trdim, da se bo iz tega zakona izcimila za kmetijske občine velika škoda. Če bo občina, glavarstvo storilo svojo dolžnost, bo vsaka občina zaradi teh potov zašla v velike stroške. Prva nevarnost tiči v tem, da ste pomnožili javna pota. Predočujte si, kakšna so javna pota po deželi. Letni izdatek za ta javna pota bo tako visok, da jih občine ne bodo mogle prenašati. Če mi ponudijo 20 milijonov kron in mi pravijo, naj popravim vsa ta pota, ne sprejemem tega. Veliko občin bo, ki bodo morale predpisati 30—40% doklad, če bodo hotele zadostiti zahtevam tega zakona. Mislite, da je največja dobrot za našega kmeta, če so se gospodarska pota proglasila za javna pota. Predvsem se bodo vpoštevala pota, ki vodijo po gozdih. Vsi poznamo ta pota. To so pota, katerih narava je taka, da jih absolutno ni mogoče spraviti v tako stanje, da bodo trajno uporabna. Navaja slučaj, da je bilo samo za eno tako pot treba 40.000 K. Občina pa more po novem zakonu siliti, da se taka pota popravijo. Če se bodo pa lastniki k temu silili, bo občina morala po veliki sili poseči. V tem pa tiči velika nevarnost za občane, pa tudi za občino. Vzemite kakega uglednega trgovca z lesom. Ta bo gotovo silil v to, da se popravijo taka gozdna pota. Premislite, predno o tem sklepate. Občine bodo jokale, če bodo morale prevzeti tudi taka gospodarska pota. Novi cestni zakon je od vas premalo premišljen in obsega velike nevarnosti, ki bodo davile in drle predvsem našega kmeta. Vi, (namreč klerikalci), zahtevate, da naj dežela prevzame v oskrbo vse ceste in vsa pota in da naj dežela plačuje 30 odstotkov vseh stroškov. Posledica tega bo, da bo izdatek dežele za vzdrževanje teh cest prav kmalu prekoračil znesek enega milijona kron. Ne vem, kako boste našli izhod, če boste hoteli obvarovati deželo pred gospodarskim polomom. Sami boste prišli do prepričanja, da bo novi zakon nesreča za deželo in njeno prebivalstvo.

Kaj bo z dolgom dosedanjih cestnih odborov? To vprašanje naj bi se predvsem rešilo. Cestni odbori bodo smeli samo 30% doklad razpisati. Cestni odbori bodo pa morali pomagati kolikor mogoče občinam pri vzdrževanju cest. Kmalu bodo imeli pa cestni odbori take doklade, kakršnih zdaj niso imeli, in pa še ogromne dolgove. Novi cestni zakon je na vse strani slabo premišljen. Klerikalci si niso mogli izmisliti nič slabjšega, gospodarsko nič bolj nepremišljenega, nego je novi cestni zakon.

Poslanec dr. Lampe hvali stvarna izvajanja dr. Tavčarjeva. **Priznava, da je novi cestni načrt lahko zelo nevaren,** kljub temu pa misli dr. Lampe, da je s tem zakonom napravila njegova stranka zelo srečen korak. Pravi, da klerikalna stranka noče

odirati Ljubljane, temveč hoče samo enakomerno razdeliti stroške za ceste. Poslanec dr. Lampe pravi, da imajo druge mestne in trške občine mnogo večje doklade, kakor pa Ljubljana. Dr. Lampe pač ni pomislil, da bo s temi svojimi besedami udaril po čeljustih celo klerikalno stranko. Saj vendar klerikalci vedno kriče, kako slabo gospodarijo liberalci, zdaj pa priznava celo hudobni dr. Lampe, da ima največje in najbolj liberalno mesto na Slovenskem najmanjše doklade. Ali je torej to tisto slabo liberalno gospodarstvo, o katerem klerikalci vedno brusijo svoje lažnjive jezike?

Napredni poslanec dr. Novak pravi, da bi bila dolžnost deželnega odbora, da predloži deželnemu zboru vse natančne podatke o posameznih vrstah cest. Iz tega bi vsak poslanec lahko izračunal, kakšna bremena bi imela nositi v bodoče dežela. Smatra novi zakon za nasilen napram posameznim občinam, posebno pa napram Ljubljani. Gre za vprašanje n. pr., kdaj bo treba popraviti gospodarsko pot. Prišel bo kak občinski odbor, ter vzel na piko kakega interesenta pri tej gospodarski poti. Občinski odbor bo sklenil, da ta pot več ne zadošča potrebam. Občinski odbor je torej opravičen, diktirati takemu interesentu mejo njegovih potreb, ter zahtevati od njega, da popravi pot, četudi faktično tega ni treba. Občinskemu odboru ni treba zasebnega udeleženika niti zaslišati. Take določbe so pa brezdvomno nasilne. Navaja posamezne tozadevne paragrafe. Zakon niti ne pove, kdo naj določa te potrebe. Isto je tudi glede uvrstitve posameznih potov in cest. Tudi v teh določilih so nasilstva. Mogoče je, da bo kak župan kako pot, katero je dosedaj kdo uporabljal kot servitutno pot, proglasil za javno pot. Dolžnost občinskih organov bi bila, da v vsakem takem slučaju zasliši posamezne lastnike zemljišč, čez katera vodijo taka servitutna pota. Tega pa v novem zakonu ni. Kar se Ljubljane tiče, je dr. Lampe čudnega mnenja. Če ima majhne doklade, mu ni prav, če ima pa velike, pa pravi, da je občinsko gospodarstvo slabo. Klerikalci se sklicujejo na to, da hočejo varovati avtonomijo njenih naprav. Najprimitivnejši čut pravičnosti zahteva, da sme vlada samo takrat razpustiti okrajne cestne odbore, če jim more dokazati kako krivdo. Vlada sme po novem cestnem zakonu brez vsakega vzroka razpustiti okrajne cestne odbore, kar gotovo ne pomenja varovanja avtonomije. Izjavi, da bodo zastopniki narodno - napredne stranke glasovali zoper ta zakon.

Govorili so še nekateri poslanci, na kar se je seja zaključila.

V torek, dne 25. oktobra se je razprava o novem cestnem zakonu nadaljevala. Te seje se je udeležil tudi ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič, da je lahko na svoja ušesa slišal, kako imenitno zna- jo delati za kmeta njegovi hlapčki.

Po daljšem razpravljanju, v katero so posegli še razni poslanci, je bil načrt novega cestnega zakona s klerikalnimi glasovi sprejet.

Delegacijsko zasedanje.

Dne 24. oktobra je imel vojni odsek avstrijskih delegacij svojo sejo. Redne potrebščine mornariške uprave znašajo 84.800.000 K; razven tega je vlada porabila za izredne potrebščine še 54 milijonov kron. Češka delegata prof. Masaryk in Klofač sta ostro prijemala vojaško upravo zaradi razsipanja težko plačnega denarja. Delegat Klofač poudarja, da znašajo izredne potrebščine ne samo 54 milijonov, ampak 280 milijonov kron, češar si pa vlada ne upa priznati. Seveda bodo morali tudi teh 280 milijonov šteti davkoplačevalci. Klofač je govoril tudi proti temu, da se pri volitvah, ki se vrše te dni, na Hrvaškem, uporablja vojaštvo, da se tako z bajonetom prisili volilce, glasovati za vladne kandidate. Stroški, ki nastanejo vsled tega vojaški upravi, znašajo 200.000 kron. Tudi to bodo morali plačati avstrijski davkoplačevalci. V seji dne 26. oktobra so razni delegati ostro obsojali nedostatke vojne uprave. Češki poslanci so grajali zlasti dejstvo, da dela avstrijska armada iz slovanskih vojakov, podčastnikov in častnikov nemškutarje. Slovanski delegati so zahtevali, da se dajo slovanske mu moštvo slovanski častniki. Tudi trpinčenje vojakov še vedno ni popolnoma odpravljeno. Vsi delegati, tudi oni, ki so najbolj navdušeni za vojaštvo, so prišli do prepričanja, da vojna uprava ne sme nič več zahtevati od davkoplačevalcev. Kljub temu prepričanju pa bodo gospodje, vsaj velika večina od njih vse dovolili, kar bo- sta vojni minister in mornariški poveljnik zahtevala.

Dolenjski novičar.

d Iz Semiča. Še nekaj moramo omeniti o zadnjem Ganglovem shodu. Mi bi sicer molčali, a hočemo z resnico na dan, ker se iz farovža na vse pretege širokoustijo v 238. številki »Slovenca«. Slikajo namreč, kakor je »Slovenčeva« navada, tudi v tem slučaju iz svojega poraza napraviti zmago. Reve! Kaj se bode hvalili, ker smo vsi videli in slišali, kdo je moral na shodu brez zaupnice oditi; ko- ga je moral naš župan za sukno držati, ko- ga je 70letni starček vlekel raz stol, ker je uvidel, da se mož v črni suknji laže, kakor ruski Žid. Ali ni bil mar to Lampe? Tudi župnik je moral preslišati marsikako mastno. Nam se je revež smilil, ko je bil v tako težavnem položaju. Dalje pravi »Slovenec«, kako je ljudstvo navdušeno sprejelo Lampeta in kako pazno ga je poslušalo. Seveda ga je sprva poslušalo, ker sploh ni vedelo, za kaj gre. Kmalu so se pa čuli glasovi, češ, kaj se ta »dreifus« repenči tukaj. Kmalu se je začel klic: »Doli

z njim!« Naš župan se je prav imenitno izkazal, ko je takoj po navedenem klicu stopil kar s klobukom na glavi na govorniški stol, kar je povzročilo med ljudstvom strašanski smeh. Dalje pravi »Slovenec«, kak obraz je napravil Gangl, ko je zapazil Lampeta med ljudstvom in kako se ga je prestrašil. Mi le pravimo, da ni čudno, da se je prestrašil, kajti take zverine Gangl gotovo še ni videl. Dalje pravi, da se ni upal Gangl govoriti. No, Lampek, kdo te je pa na laž postavil pred ljudstvom? Ali si kaj odgovoril? Molčal si pred vsem ljudstvom, zato pa mi prav dobro vemo, kdo je lažnik. Dalje piše širokoustnež, da so cele noči nedorasli pobalini plakativali daleč na okrog Ganglove lepake itd. Ako so to delali, delali so javno. Vi klerikalni angelčki ste bili pa čisto mirni; še ganili se niste. Zato smo zelo radovedni, kdo je razpošiljal cele kupe nesramno lažljivih plakatov iz »Katoliške tiskarne«. Kdo so tisti hujšakači, ki so tako nesramno lagali o Ganglu — klerikalci gotovo niso bili, ker to so angelčki, ki ne store nikomur nič žalega. Dalje piše, da so hoteli fantalini vreči Lampeta raz stol. Res, temu sta pa vzrok naš župan in župnik, ki sta ljudstvo pehala proti Lampetu, ker sta videla, da je šlo vse bolj proti Ganglju. Torej ste tudi vi gospoda, fantalini. Dalje omenja »Slovenec« nekega vnetega svojega pristaša. Na takih pristaših vam čestitamo, saj še volilne pravice nimajo, ker jim je paragraf na poti. Je pač resničen pregovor, ki pravi: Gliha skup štrih. Da se obregne tudi ob Makarja in Macelleta, to je pač ob sebi umevno, kajti bila sta pri nastopu navdušeno pozdravljena, dočim se za Lampeta živ krst ni zmenil. Da se je župnik drl, kot bi jesih prodajal in pa da so tercijalke cvilile, ko so Lampeta zagledale, to pač ne dela Lampetu prav posebne časti. Pripomnimo le še, da bodo tisti, ki jih župnik zdaj zmerja z nedoraslimi fantalini, kmalu dorasli in da bodo ob svojem času postali tudi samostojni. Ti vam bodo še stopali na prste, da boste kar odskakovali.

d Iz Semiča. Ker ravno sedaj po volitvah klerikalci tulijo, kako zanemarjajo učitelji pouk, vprašamo okrajni šolski svet v Črnomlju, ako sme naš g. župnik Stanko Dostal hoditi na lov in vsled tega odpovedati šolo, kakor se je zgodilo dne 21. oktobra. Župnik bi imel iti na Štrek-ljevec v šolo, a je poslal glas, da ga ne bo v šolo, ker gre na lov. To se je pa že večkrat zgodilo. Ali je takim vse dovoljeno? Kdo potem križ iz šole odpravlja, učiteljsvo ali duhovščina?

d Iz Krupe. Pozivljamo c. kr. okrajno glavarstvo v Črnomlju, naj takoj potrebno ukrene, da se župnikovi psi, ter še drugih lovecev preiščejo, ako niso bolni na steklini. Dne 21. oktobra so lovili s steklo psico, ki je na lovu poginila, kar lahko potrди konjač. Prav lahko je torej mogoče, da so se okužili zdravi psi, da se jih zapre in preišče, še predno se zgodi kaka nesreča.

d Županom v Dragatušu je izvoljen posestnik in gostilničar Matija Mušič, mlad, neustrašen naprednjak, proti kateremu so zaman do dneva volitve spletkarili črni farovski gardisti. Bodo pač v dragatuški občini, ki je pretrd oreh za Jožetove politično gnile zobe, odločevali oni, o katerih je pred kratkim pisal »Slovenec«, da jih v celi župniji nihče ne mara. Tudi za Gangla se je povodom državnoborskih volitev oddala brez vsake agitacije večina glasov, dočim je župnik oblezel za glasovnicami vse vasi.

d Iz Vinice. Dne 21. t. m. je farni mežnar zvonil na povelje župnika, kakor je pravil organist, k hudi uri. Ljudje so ugibali, kdo je umrl. Tercijalke so boječe spraševale mežnarja in župnika, če je mogoče dohitela kakšna nesreča našega novega državnega poslanca. Čudno se jim je zdelo, ko jim sam župnik ni mogel povedati, kdo je izdihnil svojo grešno dušo. Ali brihtne glave so kmalu našle zadnjega mrtveca. Ne mislite ljudje božji, da je bil to krščenik, o ne, to je bil vol, ki je vsled požrešnosti crknil in bil zaklan. To je bilo baš na predvečer volitve, ko je izdihnil svojo volovsko dušo. Pisarji volilnih glasovnic so ga drugi dan podelali v paprikaš in z njim pogostili svoje zveste pripadnike iz farovškega tabora. Kdo bi si mislil, da bo doletela to ubogo volovsko paro tako slavna zmaga — po smrti bivanje v pristnoklerikalnih želodcih. Ni čudno, če je v petek zvonil mežnar na skrajno uro, ne da bi bil umrl krščenik. Sedaj se pa smejejo razni paprikovci, da so z volom napravili pri svojih pripadnikih lep »gšeft«. Za drugo slavno zmago iz luže v blato bodo pa nekje staknili crknjenega osla, da bodo svoje verne z njim pogostili. Vsako delo je vredno svojega plačila. Dober vam tek pri prihodnjih volitvah, vsem vam, ki si ne upate podpisati sami svojih glasovnic. Končno še naznamim, da so se ostanki pokojnega vola podelali v klobase, katere se bodo prekažene in neprekažene le pripadnikom klerikalnih agitatorjev prodajale. — »Zbogom — za narod!«

d Iz Doblič. Kdor je že opazoval vrabce na novi slamati strehi, ta si lahko predočuje vrvenje klerikalnih agitatorjev zadnjo nedeljo pred volitvami po Beli Krajini. To priča, da so se klerikalci bali za ta mandat. Dr. Krek je priredil ta dan popoldne shod v Dobličah. Zbralo se je 50 mož volilcev, da poslušajo njegov govor. Govoril je o pomenu volitve in o dolžnosti volilcev. Primerjal je volitve v Ameriki z našimi volitvami. Po shodu so potem tisti, ki so bili v Ameriki, rekli tako: »Nas naj bi vprašal, kako se voli v Ameriki! Tam ne voli nihče s farji.« Pravil je o raznih strankah, zlasti o narodno-napredni in in o »SLS«. Govoril je o županu Hribarju ter rekel tako: »Že veste, kako je; saj ga še cesar ni potrdil. Povem vam pa dogodek, ki sem ga sam doživel. Bil sem pri finančnem ministru. Ves sključen samega

spoštovanja pride Hribar ter pravi: »Voščim vesele praznike, eksceleca!« Minister ga pogleda postrani in vpraša: »Vi ste liberalci s Kranjskega?« »Da«, se glasi odgovor. Minister pravi dalje: »Ali veste, kje je dr. Šusteršič? Idite ga iskat in ga pripeljite sem!« Hribar gre prav sklonjen in išče dr. Šusteršiča po Dunaju, minister se mu pa v pest smeje. In Krek je mislil, da mu to kdo verjame. Potem se je lotil »Slovenskega Naroda« in »Slovenskega Doma«. Pravi, da je njemu papir, v katerem je tobak zavit, več vreden nego ta dva lista. Pa res pravijo, da tekne čikarjem včasih tudi papir, če ni tobaka. O »Slov. Domu« pa je pravil, da je sam pošiljal tja članke o dr. Kreku, kako hodi po Dunaju s »hoheilindrom« ali pa, da vlačí na božja pota babe s seboj. Seveda je tudi povedal, da ni podpisal sebe, ampak koga drugega. Pripovedoval je tudi o liberalcih, da hočejo upeljati civilni zakon ter bi radi vrgli verouk iz šole. Seveda je opomnil, da sedaj ne mislijo na to, a če bi imeli večino, bi gotovo to storili. Krščanski svet, sedaj pa pomisli, ali ni to najpodlejšše natolcevanje, kakršno je udomačeno le pri naših klerikalcih? Gospodine Krek pa ni vedel, da je hotelo ljudstvo samo ovaditi kaplana Gregorja, ker ni izpolnjeval svojih dolžnosti. On je namreč v šolah mnogokrat opustil pouk verouka ter je bilo ljudstvo vsled tega ogorčeno. Vsi tudi vedo, da nočejo ljubljanski kateheti prevzeti pouka na strokovni šoli. Kdo bo torej vrgel verouk iz šole? O Ganglu je rekel to: »Če boste izvolili Gangla, vam bo hotel on napraviti kaj koristnega, a mi ne bomo tega pustili, saj imamo večino.« Nekoliko preje je pa rekel, da noče vsiljevati Jarca. Kar je govoril o Šukljuetu, to je pač res. Priznal je namreč, da ni bil sposoben za delo. Povedal je tudi: »Zahtevali smo že preje, da Šuklje odstopi, a tega nismo mogli doseči, ker je bilo vse razburjeno zaradi železnice.« — Seveda so čakali, da se razburjenje poleže, sicer bi jim bila belokranjska tla prevročila. O Jarcu se je izrazil tako: »On je mlad mož, svež človek, ki hoče vse storiti za vas. Sicer ga nismo dali lahko. Stranka ga je dala težko in tudi deželni odbor. To je za nas žrtev, ki pa jo hočemo darovati za vas, v vašo korist.« O belokranjskih cestah ni govoril nič kaj laskavo, kajti povedal je, da se je Jarc prevrnil, ko se je peljal čez Tančo goro. Kaj takega se mu menda ne bo kmalu pripetilo, kajti Bela Krajina ga ne bo videla izlepa. Povedal je tudi, da se je Jarc oženil z lepo, mlado in bogato ženo. »Njegova žena nas je prišla prositi, da naj nikar ne pustimo njega kandidirati,« je nadaljeval. Seveda bo mladi soprogi dolgčas, ko bo on taval po Dunaju. Pripovedoval je tudi, kak ugled ima dr. Šusteršič pri ministrih. O vrednosti naše duhovščine nam je jasno povedal, ko je rekel: »Duhovniki imajo pri naši stranki ravno toliko besede, kakor kdo izmed vas. Oni samo delajo za nas.«

Kaplana Gregorju se je kar nos pobesil pri teh besedah, a kljub temu je še mislil, da je on kaka mala eksceleca, ki ima bogve kak vpliv. Po zborovanju je namreč delil listke sledeče vsebine: »Volivci! Napišite na glasovnico ime: Evgen Jarc, deželni odbornik v Ljubljani. Edini ta bo za vas res kaj storil, ker je krščanski mož in ima sree za ljudstvo. Priporoča vam ga prav iz srca kaplan Gregor Cerar.« Pisalni stroji v pisarni dr. Šusteršiča služijo menda edino za ta namen, da tiskajo kaplanom listke. Krek je tudi rekel, da so v Ljubljani več časa premišljevali, kdo naj bi prevzel belokranjski mandat. Slednjič so se odločili za Jarca. Tako je agitator nevede dokazal, da je njegov kandidat lagal. Na shodih je namreč Jarc zatrjeval, da so njega zaupniki postavili za kandidata, ne pa tako tudi Gangla. Bilo pa je ravno nasprotno res. Beli Krajini čestitamo, da jo bo zastopal v državnem zboru tak resnicoljub. Končno so prišli na shodu tudi biki na vrsto. Krek je pripovedoval, da je deželni odbor kupil veliko bikov, ki jih je poslal v kočevski okraj. Kaj pa je Bela Krajina dobila? Nič! Pravi, da so tudi več hranilnic ustanovili Kočevarjem. **Provozročitelje narodnega življenja v Kočevju je imenoval kričace.** Narodno-napredno stranko je obsodil na smrt do zadnje korenine. Le v mestih jim privošči **privatno življenje.** A kolo časa menda ne bo gledalo na Krekov tir, ampak se bo sukalo po svojem potu.

d Občinske volitve v Kostanjevici. Kostanjeviški klerikalci imajo res grozno smolo. Pol leta so oznanjevali in grozili, organizirali in agitirali. Posebno Kržičnik iz hiše št. 66, ki je svoj čas duhovnike z gnojnico polival in pretepal, je z neverjetno vstrajnostjo asistiral kaplanu in delal z njim krvave načrte v farovžu. Domačim »gospodom« so pomagali še njih kolegi od Sv. Križa in klerikalni občinski odborniki iz šentjernejske občine. Vse je bilo na nogah, kar je v občini in v soseski črnega. Prišel je pa 18. oktober in z njim občinske volitve. Trajale so od 8. zjutraj do 10. zvečer z majhnim odmorom dobre pol ure. Ko je bil razglašen izid v III. razredu, polastila se je klerikalnih generalov grozna razburjenost. Zastavili so na to še vse moči na II. razred. A tudi tukaj brez uspeha. Računali so na sigurno zmago v obeh volilnih razredih. Zato je bilo razočaranje tem večje. V I. razredu sta izmed nasprotnikov volila samo še župnik in kaplan. Vse drugo je pobegnilo. Kostanjevica je zopet rešila svojo čast in v dosedaj najhujšem boju, kar je zasluga tako meščanov kakor kmetov. Zanimivo je, da so bili v klerikalni listi kandidatje, za katere je prava sreča, da niso prišli v občinski odbor. Kajti tam bi osobito nekdo moral odgovoriti na javno očitjanje, da je tekoči mesec v Celju po krivem prisegal. Mi bi lahko na tega katoliškega moža opozorili c. kr. orožništvo in državno pravdnništvo,

pa ne storimo tega, ker nečemo slediti klerikalcem, ki se tako radi maščujejo nad političnimi nasprotniki. Gospodu kaplanu pa želimo dober apetit v tako čedni družbi.

d Iz Velike Loke. Odmev izza zadnjih občinskih volitev. — Burne so bile volitve dne 12. oktobra. Ta dan je bil za klerikalno stranko dan zasluženega plačila — pravi Sedan. Napredna stranka je brez agitacije zmagala v prvem in tretjem razredu, ter v treh podobčinah. V drugem razredu smo vsled svoje malobrižnosti propadli. Veliko naših mož, na katere smo se vsled njihove močnatosti popolnoma zanašali, je ostalo doma in s tem pomagalo do zmage nasprotnikom, katerih niti enega ni majkalo. To bodi našim možem resen opomin, da moramo vedno in vselej vestno vršiti svojo dolžnost. Najlepši odgovor našega ljudstva pa je bil, da niti prejšnjega župana ni volilo v odbor. Udarce vseh udarcev pa je za klerikalno stranko, da smo iztisnili iz odbora čateškega fajmoštra, ki je dosedaj imel glavno besedo pri županstvu in je pravzaprav bil le on župan. Kako krčevito se je oprijemal vsake rešilne bilke, kaže slučaj, kako krščansko je postopal mož z usmiljenjem na jeziku, a z žolčem in srdom v srcu — napram svojem sosedu. Sram ga bilo! Ona krščanska usmiljenost in ona slovita ligurjanska morala, da se morajo napake svojega bližnjega prikriti s plaščem usmiljenja, — se je tu lepo pokazala. Ko pa je bilo treba odevati s takim plaščem n. pr. Toneta z Mirne, so imeli častiti p. n. sobratje cele plahte usmiljenja, da bi bili z njimi prikrili Tonetovo plodovitost... Naš dolgi Tone je stal nekaj časa v ozadju, nervozno stopical semintja, ter vil na vse strani svoj dolgi život in štel — glasove. Ko pa je videl, da bo zmaga naša, mu je šinila vsa sirotka v glavo, da je postal blede, kakor njegov sobrat v komisiji, a kmalu nato pa rdeč, kakor ta lepi Janez, ki je tudi stal kot nekak revizor v ozadju. Kmalu nato je nastal zunaj mal hrušč. Nekí Markovič se je bil v župnišču menda napil sirotke, pa je postal mož zgoren in glasan, naši so ga pa še malo podražili, da so si s tem kratili čas. Pa so notri stisnili skup glave klerikalni generali brez armade, strah je prešinil njihova kurja srca in zašklepetali so jim od strahu zobje, kakor beraču, ki na Silvestrov večer prodaja svoje neomajano prepričanje... pa so naročili mlekarju, naj urnih krač stopi doli po oboroženo moč. In zgodilo se je tako... Tudi naš »zadnji dan leta« — ali kakor mu nekateri pravijo, nadučitelj Silvester, ki ima neomajano prepričanje do svetlih kron, je boječe volil s klerikalci. Pa pravijo, da je bil včasih napreden, — no, zato je pa tudi napredoval do — korita. Pa dober tek tam. Govori se tudi, da je naš Tone hotel nekoga podkupiti, da bi volil z njimi. Ako je to resnica, pozivljamo dotičnika, naj brez premisleka naznani vso zadevo sodišču,

da bo Tone zopet občutil prst božji... Takih in enakih slik z volilnega bojišča bi lahko še mnogo navedli. Še celo Tonetov mrjasec se je ta dan čudom čudil, kje ostaja njegov gospodar, ki mu sicer vedno dela družino... Pravijo, da je bila tsiti dan tudi sirotka nekam boljša, ker Tone ni imel časa posnemati — no, pa to si je menda le hudomušni Markovič izmislil, ali pa je imel tisti dan drugačen okus.

d Z Vač. Znanemu tukajšnjemu dopisniku »Domoljuba« je dobro vsako, še tako podlo sredstvo za uničenje naprednjakov in njihovih organizacij. Zato že sedaj nekaj časa gloda na cesti pobrano kost, ter škrtja s svojimi ostrimi zobmi proti naši kmetski hranilnici in posojilnici liki ris proti svoji žrtvi. To njegovo škripanje odmeva iz zadnje številke »Domoljuba«, da se sliši, koder roma lažnjivi papir. Naša hranilnica in posojilnica mu lomi njegove posvečene kosti le radi tega, ker ima vedno več prometa. Zadrugi popolnoma zaupamo v načelstvo in mnogo nas je, ki jamčimo s svojim premoženjem. Zato si bo tudi kaplan prej zlomil svoj zlobni jezik, predno bo nas pripravil do nezaupanja v vodstvo. Sam priznava, da hodiho ljudje ob nedeljah v Barličovo hišo, oziroma v posojilnico, ter nosijo tja svoje prihranke, laž pa je, da je bil gospod Janko Blaganje odvržen in da se mu sedaj sline cedijo po kroncah. Gosp. Blaganje je prostovoljno odstopil, sline cediti po zaslužku se mu ne morejo, ker je od ustanovitve vodil tajniške posle brezplačno. Naša hranilnica ni shujšala, pač pa se je v malem času za nekaj tisočakov odebelila, menda po zaslugi kaplanove reklame v »Domoljubu«. Svoja društva hvali Majdič, kakor cigan svoje pohabljenost kljuse, ko je izpostavi na semnju, toda sama hvala še ne zadostuje, zato mu naštihi različnih pisanih trakov v grivo, da lepše izgleda. Temu zgledu je sledil tudi kaplan, ter nastanil v kaplaniji »Čuke«, kateri se lišpajo s peresi ljudske hranilnice. O njegovem poslovanju za danes še molčimo, ker se držimo reka: Kdor se zadnji smeje, se najbolje smeje.

d Z Vač. Najhvaležnejši človek na tem božjem svetu je naš kaplan Majdič. Predno je prišel pobirat biro, je bil še nekako pohleven, kakor hitro pa se je vsedel za polne vreče pšenice, kojih se držijo naši krvavi žulji, nas za naš celoletni trud biča v »Domoljubu« in »Slovenču«, da se že njegovim najožjim pripadnikom stidi. Dobro si bomo zapomnili njegove psovke, katere smo si zaslužili s tem, da smo mu s trudom in potnim obrazom pripravili lepo pšenično pogačo, nam pa bode celo krompirja primanjkovalo. Nekoč nam je rekel, da smo suhi. No, ako bi mi sleherni dan sedeli pri mizi, obloženi z dobrimi jedili in z rujno kapljico, bi morda dobili tudi veselje, ozirati se po tistih, ki bi se radi nas sušili. Kaplan si z zaničevanjem, lažmi in denunciranjem ne bo pridobil pri

nas ljubezni, zato je najbolje, da odrine, odkoder je prišel, ali pa kamor ga veseli.

d Mirna na Dolenjskem. Kdo je Kristusa križal? Župnik Kocjančič v Mirni na Dolenjskem ima strašno hud jezik in misli, da sme delati s kmeti, kar hoče. Dne 25. oktobra je v svoji govorniški vnemi imenoval gotove župljane »one rablje, ki so Kristusa križali in so jih Mirenčani vzeli v svoje okrilje, da trpinčijo sedaj njega kot božjega namestnika.« Radi te javne žalitve in pa, da protestirajo proti vednemu zlorabljanju lece od strani duhovnikov, so trije župljani vložili proti srboritemu župniku pri sodišču v Trebnjem tožbo. Tega se je župnik Kocjančič, ki je bil radi svojega prehudega jezika že večkrat predkaznovan, tako ustrašil, da se je s tožitelji takoj poravnal, in sicer pod temi pogoji: Plačati mora tekom 14. dni naprednemu gasilnemu društvu v Mirni 200 K in vrhtega še vse sodnijske stroške. Dalje se je moral zavezati, da potom občinskega sluge prekliče vse žaljive besede, ki jih je izpregovoril raz leco proti župljanom vasi Mirne. Tako postopanje in uspeh mirenskih mož, naj bi bilo v svarilo vsem župnikom Kocjančičevega kalibra, ter v poduk in posnemanje vsem onim župljanom, ki molče trpe pod ozmerjevalnim sistemom raznih bojevitih božjih namestnikov. Naše kmetsko ljudstvo je predobro in še nepokvarjeno in vrhtega dela župnikom in kaplanom še tlako, za plačilo je pa župnik javno sramoti na prižnici. Kmetje, zganite se in otresite se vendar enkrat klerikalnega jarma.

d Orel odnesel ovce. Iz Ribnice nam poročajo: Redek slučaj se je zgodil pretečene dni v Ribnici, na Ugarju. Na takozvanih pašnikih so se pasle ovce. Kar nenkrat pridrvi orel, pograbi eno ovco in jo odnese v bližnjo hosto. Slučajno je bil pa v bližini graščinski lovec D., ki je celo stvar opazoval. Mislil si je, orel bo sedaj ovce takoj zadavil in jo začel trgati. A — kaj še? Orel si jo je najprej od vseh strani ogledal, ker mu je pa le zadnji konec najbolj ugajal, se jo je lotil na tem koncu. Imenovani lovec je vse to gledal, upal si pa ni streljati na — krščenega orla, ki je bil slučajno v hlačah. Res čuden slučaj. Iz tega se razvidi, kako zelo vzgojevalno vpliva orlovska »Zlata knjiga«. Svinjar se bo moral seveda zagovarjati pred sodiščem. Sicer se pa govori, da so še štirje taki orli, ki krožijo po ribniških mlakah.

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vid nad Ljubljano.

g Št. Vid nad Ljubljano. »Molimo za dobre duhovnike,« tako začinja Zabret pridige, kadar časopisi odkrijejo sleparstva in grozodejstva, ki jih uprizarjajo razni katoliški duhovniki, kakor Drozd, Mačoh in enaki. Sebe v takih slučajih sma-

tra kot nekako višje bitje, ki živi samo od boga in samo za boga. Če pa pogledamo njegovo delovanje in primerjamo z delovanjem tistih duhovnikov, za katere pravi, da je treba moliti, ker jih je zmotil in od prave vere odvrgel posvetni bog Moloh — denar, pa vidimo, da sme prav bratovščino piti z marsikakim svojim »kolegom«, ker tudi on živi samo za denar, ne glede, če se to strinja z nauki Izveličarjevimi, ali ne. Navedli smo že nebroj takih dejanj in dokazali, da on ni duhovnik po poklicu, temveč le za denar. Gradiva imamo pa še dovelj in bomo še povedali marsikatero pikantno zgodbi o župniku Zabretu. On pač sme s ponosom zapeti: Samo za denar teče jezik moj, kot šivalni stroj! Ne vemo pa, kako se to strinja z naukom Krista, ki pravi: Moje kraljestvo ni od tega sveta.

g Št. Vid. — Kako pa to? Kadar odide iz našega kraja kak kimovec, pa če je tudi dotičnik le kak neznaten »Čuk«, ki gre na prim. k vojakom, tedaj vedno Zabret v »Domoljubu« in »Slovencu« bridko toži o veliki izgubi, ki je zadela z njegovim odhodom ves klerikalni Izrael. Sedaj pa, ko jo je popihal, ne le k vojakom, ampak celo v daljno Ameriko njegov najljubši bacek, občinski odbornik in »slavne mizarske zadrege« načelnik Bergant, je pa »prečastiti« tiho kot miš. Zakaj pa vendar tako?

g Za kratek čas. Župnik Zabret: »Naši mizarski zadregi bo treba novega načelnika. A zdi se mi, da nobeden iz med sedanjih zadregarjev ni sposoben za to visoko imenovanje.«

Klanfar: »O, ljubi kolega, radi tega pa le bodi brez skrbi. Kar izvoli si načelnika, kogar hočeš! Vsak bo dober. Saj vodila, ukazovala in denar sprejemala bodeva v mizarski zadrugi, kakor do sedaj, tako tudi v bodoče le midva. Načelniku pač ne bo treba drugega poznati, kakor — pot v Ameriko.«

Jeseniške novice.

g Gerent Čebulj že zopet kriči po Jesenicah: »Slovenci bomo zmagali pri občinskih volitvah. Slovenci moramo zmagati!« Mogoče to prismojeno krojače misli, da so na Jesenicah še vedno tisti časi, ko se je šlo za to, kdo postane občinski gerent. Bil se je hud boj za občinsko gospodarstvo, da bi ostalo v slovenskih rokah, da bi ne gospodarila tovarna. Čebulj je hodil po naprednih gostilnah in vpil: »Jaz nisem ne klerikalec in ne liberalec, ampak samo Slovenec. Sloveni, skupaj držimo!« Gonil je te in podobne fraze, kajti pri njem so vse to samo fraze, toliko časa, da je postal gerent. Ko pa se je vsedel na gorke, je možakar takoj pokazal svoje klerikalne zobe. — Skušal je vse, kar je naprednega, zatreti in v vsaki stvari ugoditi nemški tovarni. Danes si upa ta napih-

njenec še farbat naprednjake z narodnostjo. Menda misli, da so še tako neumni, da bodo šli še drugič na led. Mi vemo, da je klerikaleu narodnost deveta briga, da mu je dobra samo za to, da s pomočjo nje pride na površje in da s pomočjo nje tlači napredni živelj.

g Gerenta Čebulja vprašamo, kje je denar, ki je bil pri nakladah pobran od davkoplačevalcev za občinsko hišo? Nadalje vprašamo, s katerim denarjem je pustil popravljati zasebna pota na Savi in kako jih je mogel proglasiti za občinska pota. Gerent je naročil s tem davkoplačevalcem ogromno breme. Sedaj, ko bo delal račune, naj se opraviči.

g V »Delavskem domu« na Savi imajo naši pobožni klerikaleci skoraj vsako nedeljo kako zabavo. Če se ne igra, se pa predava, ali pa se uganja kaj drugega, samo da imajo dušni pastirji vedno priliko, imeti svoje backe pod nadzorstvom. Mi jim to vse iz srea privoščimo, ker končno so tudi ljudje in imajo časih še hujše željenje, kot kak jeberalec — pardon, to je izraz našega gerenta. Samo na nekaj bi opozorili obrtno oblast. V tem »Delavskem domu« se po vsaki taki zabavi spiye mnogo opojne pijače, katero prinesejo iz klerikalnega konzuma. Ali ima to konzumno društvo pravico, točiti daleč čez polnoč, medtem ko se morajo drugi gostilničarji strogo držati policijske ure.

g Dopisnik jeseniških novic v »Slovencu« si izmisli vsak teden sproti kak tepež, pri katerem so udeleženi »Sokoli«, ki mahajo v njegovi domišljiji vedno z nožem okrog sebe. Vedno smo mislili, da prihajajo te novice iz farovža. To naše mnenje bo pa morda vendarle napačno, kajti tako more pisati le kak pijan pretepač, ki se mu vedno sanja o nožih.

g Zasačili smo jih. Dolgo smo ugibali, kdo piše v »Slovenca« in v »Našo Moč« tako duhovito, a nismo mogli priti na jasno. Velikokrat igra slučaj v človeškem življenju vleiko vlogo. O tem smo se tudi mi prepričali. Pred kratkim pride nekdo v hotel »Zaherlin« na Jesenicah. V boljši sobi opazi Repka in Korlčka, ko sta ravno tuhtala novice. Sedaj sva »fertik«, so odreže prvi. — »Še ne!« odvrne drugi; »zdaj prinese še Šroncova Mina članek o čistosti Marijinih devic in Fancotar o abstinencnem gibanju.«

g To so junaki. Preteklo nedeljo je priredil javorniški »Sokol« vinsko trgatvo. Po trgatvi se je vršil ples. Ker pa navadno pri plesu nikjer ne manjka »Čukov«, katerim je sicer ples pod smrtnim grehom prepovedan, tako so tudi na sokolski ples prigrmili »Čuki« iz Koroške Bele. Bili so seveda vsi v rožicah in s krivimi peresi na klobukih in s samokresi in noži v žepih. Nekaj časa so mirovali, ko jim je pa še bolj udaril alkohol v že itak skisane možgane, so pa pričeli robantiti in izzivati. »Sokoli« so jim mirno povedali, da za take sirovine niso priredili vese-

lice, ter so jim prav po domače pokazali vrata. Ko so »Čuki« s težkim srcem morali zapustiti kraj veselja, jih je tako pogrelo, da so pričeli prostor, kjer se je vršila veselica, bombardirati s kamenjem in streli iz samokresov. Pri tem so pobili nekaj oken. Vso stvar ima sedaj v rokah sodnija. Tako imenitno torej vpliva »Zlata knjiga« na brate »Čuke«. Kaplan iz Koroške Bele je pač lahko ponosen na to, da je na Beli ustanovil čukarijo, menda v čast božjo, v sramoto slovenskemu narodu in v nadlego belanskim faranom. Dokazali so sijajno, da ne znajo samo nositi Marijinih kipov in moliti rožni venec, ampak da znajo biti tudi prav po katoliško sirovi. No, ko prejmejo junaški »Čuki« še odpustke pri sodniji, bo pa stvar v redu, ter se prične zopet iznova, kajti vse za vero...

g »Krompirjevi.« Oj kako ginljivo je pisal »Slovenec«, da gre orkester »ajmoh-tarjev« v Bohinj, da proslavi cerkveno slavnost in ime moža, katerega marsikak Bohinjec preklinja. No, seveda so šli, pa menda ne s takim navdušenjem, ker sicer bi ne bili že teden preje pripovedovali, da gredo v nedeljo v Bohinj krompir kupovat. — Torej krompirjevi, malo bolj tiho, da se vam ne bodo ljudje smejali.

g Iz Motnika. Šele sedaj mi je mogoče odgovoriti »Domoljubovemu« dopisniku, ki se je zaletel vame v 41. št. »Domoljuba« pod zaglavjem »Motniške novice«. Očita mi, da vsiljujem ljudem, vračajočim se od službe božje razno brezversko in liberalno časopisje. Tu se je »Lažiljubov« dopisun prav grdo zlagal in vse to iz trte izvil, zato ga imenujem javno nesramnega in podlega lažnivca. Čudno pa je, da si je ta gospod, ki tako sovraži napredne časopise, izposodil mojo 34. št. »Slovenskega Doma« in sicer brez moje vednosti. Dotični »Slovenski Dom« pa tako ugaja pobožnemu »Domoljubarju«, da mi je še do danes ni vrnil. Zelo čudno za klerikalnega poštenjaka je to, da ne loči med svojim in mojim. Čudno tudi, da se ne boji, da bi ga ne vrgel fajmošter iz izobraževalnega društva, ker bere »Slovenski Dom«. Vendar pa moram biti obrekovalcu hvaležen, ker je napravil zame dobro reklamo. Š svojim nesramnim napadom je vzbudil med ljudstvom radovednost in sedaj me ljudje vedno prosijo, naj jim posodim tiste »cajtunge«, na katere je g. Pangerman tako hud. Nadalje pravi dopisunče »Domoljuba«, da če bom razširjal to »umazanost« med zavodnimi (??) Motničani, da me bo poštopal s »caherlinom«. Oh, strah in groza! To je pa vendar strašno hud strup! Zdaj se kar tresem, da me iz kakšnega kota ne poštopa s »caherlinom« in me na ta način spravi na drugi svet. Dozdaj se to še ni zgodilo, morda dopisnik nima potrebnega denarja, da bi kupil »caherlina«. Ako se obrne na motniško hranilnico, mu bo gotovo priskočila na pomoč. Za zdaj naj zadostuje to, prihodnjič pride kaj več.

Notranjski novičar.

n **Tamburaško dramatično društvo »Sovič«** v Postojni priredi na dan Vseh svetnikov, dne 1. novembra ob pol 9. zvečer v dvorani »Narodnega hotela« žaloigro »Mlinar in njegova hči«.

n V **Gor. Logatecu** je bil dne 24. oktobra kanonično nameščen novi župnik g. Ivan Erjavec. Upamo, da naš novi dušni pastir ne bo hodil po potih svojega prednika, od katerega so se Logatčani tako značilno poslovili, temveč da bo deloval med nami v duhu preblagega pokojnega župnika Berganta, ki je ostal vsem v neizbrisnem spominu.

n **Pevski zbor telovadnega društva »Sokol«** v Logatecu zapoje na Vseh svetnikov dan ob pol 7. zvečer na pokopališču v Dol. Logatecu tri žalostinke v spomin umrlima bratoma Vinku Virantu in Gustavu Mulleyju.

n **Telovadno društvo »Sokol«** v Logatecu priredi dne 5. decembra v prostorih hotela »Kramar« v Dol. Logatecu običajni Miklavžev večer.

n **Sv. Trojica.** Milijonarka iz senožeškega okraja je po svojem ljubčku, župniku Bajcu, izročena v sodnijsko preiskavo in zapore. Svojo usodopremišljeva v zaporih, a Bajce pa ljudi farba, da ne bo nič izgubljeno. Kaj ne g. župnik, bo teta Katrea plačala. Kateri so pa tisti, ki stojijo za vas dobro za stotisoč. Potemtakem lahko plačate za Katreo juho in meso v Senožecah. Kaj se vam nič ne smili. Oh, uboga duhovščina, kakšna si. Kakšen izid bo, smo radovedni.

n **Požar.** V četrtek okrog 10. zvečer je zopet gorelo na Studencu v političnem okraju Postojna. Na lice mesta je prihitela požarna bramba iz Hruševja ter ogenj omejila, da se ni razširil. Prihitela je tudi požarna bramba iz Postojne z orožnikom na čelu, ki pa ni stopila v akcijo. K sreči je pričelo deževati, ker radi domačinov bi lahko vse pogorelo, a gasilci pa vsega storiti ne morejo. Pogorela je samo hiša, seno in drugi pridelki. Ogenj je nastal vsled slabo zidanega dimnika, okrog katerega imajo navadno ljudje seno zapaženo. Leta 1906. je nastal ogenj ravno pri isti hiši. Tekom petih let je gorelo že štirikrat. Pogorelec je revež in težko, da bi si še kdaj opomogel.

Gospodarstvo.

Zadruga kot najemnik.

Zemlja ostane kljub vsemu naraščanju industrije in trgovine temelj in bodočnost naroda, zato treba njeno rodovitnost, oziroma obseg rodovitne zemlje množiti od dne do dne. Nakup in najem, to sta dve obliki načina, kako se to vrši. Govoriti hočemo danes v prvi vrsti o najemu veleposestev, katerih je sicer pri nas na Slovenskem malo, a vendarle nekaj.

Najem veleposestva je dvojen: bodisi da ga najame posameznik, bodisi kaka skupina. Poslednji način zasluži posebno pozornost, ker pospešuje blagostanje in gospodarsko moč širših vrst naroda. Danes lastniki veleposestev (graščaki itd. neradi dajejo svojo zemljo v najem na drobno, dasi dosežajo s tem večji dobiček. Vzroki za to so različni: na eni strani težave pri izterjavanju najemnine, na drugi strani nemožnost dati v najem večje komplekse, strah pred izgubo najemnine ter pred padcem cene za posestva vsled slabega obdelovanja.

In vendar: v koliko krajih je na stotine malih posestnikov, ki bi radi imeli vsak kak kos »gosposke« zemlje. A lastnik da raje vse skupaj v najem bogatemu posamezniku (ponajveč Židu).

Kar ne more poedinec, to se lahko izvrši z družnim potom. S tem odpade strah veleposestnika za redno plačevanje in slabo obdelovanje zemlje. Zadruga sama skrbi, da bi po malomarnosti posameznika ne bila oškodovana celota, skrbi za zvišanje rodovitnosti zemlje z osušenjem i. dr., kar pri večletnem najemu in pri možnosti kredita lahko stori. Prvi tozadevni poskus v Avstriji se je izvedel v Hrabovi na Severnem Moravskem. Tam je precej kočarjev in delavcev. Bavili so se poprej vsi z različnimi deli, skusili si jemati zemljo v najem od kmetov, pri katerih so delali. V bližini je bila graščina kneza Liechtensteina. V najemu je imel veleposestvo neki Brass, ki je imel v občini tovarne, in ki je i v tovarnah i med svojimi uslužbenci na grajščini pridno pomembeval.

Končno so prizadeti kočarji in delavci skleili ustanoviti zadrugo. Prijavilo se je takoj 57 članov s 113 deleži po 10 K in vzeli so v najem Liechtensteinovo graščinsko zemljo v obsegu 113 oral. Korist imata oba dela. Liechtenstein je dobil primeroma višjo najemnino in je za to dal posestva osušiti, najemniki pa so razmehoma malo plačali najemnine in niso bili več odvisni od nemške tovarne. Plačajo najemnine 5677 K 62 vin. na leto, zadruga pa ima leto za letom lep čisti dobiček. In vsi zadružniki, ki so bili poprej po večini socijalni demokratje, se zdaj te stranke izogibajo.

Poskus tamkaj se je torej dobro posrečil in ni dvoma, da bi, kjer bi nanesla prilika in potreba, bilo enako tudi pri nas.

—p—

gd **Peti svetovni mlekarški kongres v Štokholmu.** Komite petega svetovnega mlekarškega kongresa, ki se bode vršil od 28. junija do 1. julija 1911, je ravnokar razposlal program, ki je sledeči: Sekcija I. Mlečna produkcija. 1. Vpliv različnih krmil na kakovost in množino mleka. 2. Vpliv raznih gnojil na krmilne rastline z ozirom na kakovost mleka in mlečnih izdelkov.

3. Pomen kontrolnih društev za mlečno produkcijo. 4. Kako urediti živinozdravniško kontrolo v hlevu z ozirom na produkcijo mleka. 5. Kako organizirati zdravniško kontrolo nad hlevskim osebjem. 6. Katerim splošnim pogojem mora odgovarjati sveže mleko in kondenzirano mleko. 7. Ocenitev in uporaba raznih metod za presojevanje mleka za vsakdanjo potrebo, za izdelovanje masla, sira itd. 8. Vrednost homogeniziranega mleka za otroke in odrasle. 9. Kontrola sirarstva. 10. Katerim pogojem mora odgovarjati producent in mlekarški personal. — Član kongresa je lahko vsakdo, ki se prikladi pri Chr. Barthelu v Štokholmu, ter mu pošlje 10 K. — Kmetijska društva, mlekarška društva, poskušnje postaje in mlekarške šole morejo poslati svoje zastopnike. Člani kongresa dobe brezplačno vse referate in publikacije, ki bodo izdane v švedskem, nemškem, francoskem in angleškem jeziku.

Razne.

Narodnega kolka družbe sv. Cirila in Metoda se je v zadnjem času bolj malo prodalo. Kje tiči vzrok temu? Malobrižnost in mlačnost bo temu menda največ kriva. Več občinskih in drugih uradov se je svojedobno zavezalo, da bo kolekovalo svoja pisma z narodnim kolkom. Teh p. n. naročnikov docela pogrešamo. — Nekateri Slovenci pritiskajo kolek na naslovni oddelek razglednic in dopisnic, prejemnik pa mora plačati globo 10 vinarjev. Ali bi ne bilo bolje, da bi tiste vinarje dobila družba sv. Cirila in Metoda?! — Kolek se nalepi na levi oddelek dopisnice ali razglednice in pa na ono stran, kjer je prostor za korespondenco. Sezite torej znova po narodnem kolkul!

Amaterfotograf! Ker je amaterfotografija dandanes med Slovenci že zelo razširjena, a posamezni amater-fotografi ne stojijo v nikakem stiku med seboj, sestavil se je **pripravljalni odbor v Ljubljani** z namenom, ustanoviti društvo, katero bi dajalo priliko posameznikom se na tem polju izpopolnjevati. Namen društva naj bi bil gojiti, širiti, izpopolnjevati in pospeševati v umetniškem in znanstvenem oziru fotografsko umetnost. Prosi se tedaj vse one, ki se za stvar zanimajo, dame in gospode, v Ljubljani in izven Ljubljane, da blagovolijo na spodaj označeni odbor naznaniti svoje naslove v svrhu sestave eventualnih osebnih vabil k sestanku. Dobrodošli so tudi vsaki nasveti, ki se naj pošiljajo odboru, na katere se bode ta po možnosti oziral in jih upošteval. Prijave in dopise je pošiljati na naslov: »**Pripravljalni odbor kluba slovenskih amaterfotografov**« v Ljubljani.

Pripravljalni odbor.

Ameriške novice.

a Umrl je v Jolietu, Ill., za jetiko Matija Plut p. d. Hribar, doma iz Krupe na Dolenjskem.

a Zaradi dvoženstva je bil obsojen Anton Ajdnik v ječo na nedoločen čas. Tako poročajo ameriški listi. Kakor znano, se je Ajdnik poročil z drugo ženo, dasi ravno mu živi še prva žena, od katere se tudi ni pustil sodnijsko ločiti.

Po svetu.

Madžarski ropar. Skoro tri tedne je 170 orožnikov zasledovalo strahovitega madžarskega roparja Emeriha Vitalisa. Dasi je pri zasledovanju pridno pomagalo tudi ljudstvo, je bilo vendar vse delo brezuspešno. Skoro brez skrbi je bil Vitalis v svojem obširnem, tuintam zelo močvirnem skrivališču v saretski ravnini. Noben orožnik si ni upal v ta tajinstvena skrivališča. Niti v bližini naseljeni kmetje ne hodijo radi v saretsko pustinjo. Zato je bilo toliko časa vse zasledovanje Vitalisa brezuspešno. Kajti podnevi je bil skrit v pustinji, ponoči se je tiho in previdno priplazil do kakega kmeta, katerega je s puško prisilil, da mu je dal za par dni hrane. Toda v dobrih treh tednih se je ropar naveličal takega življenja. Sklenil je, da se bo sodil sam. Pred nekaj dnevi se je priplazil v svojo koč. Žene ni bilo doma, ker je že od onega časa, kar zasledujejo Vitalisa, pri nekem sosedu. Gospodarstvo oskrbuje neka sorodnica, ki skrbi v prvi vrsti za prašiče. Prejšnjo soboto zjutraj si je skuhala za cel dan krompirja, nato je pa šla po drugih opravkih. Ko je opoldne prišla v vežo, je najprej opazila, da ji je nekdo snedel krompir. Nato je opazila, da so sobna vrata odprta. Ko pogleda v sobo, opazi v silnem strahu, da sed pri mizi Vitalis, ki nekaj piše. Vitalis izroči starki pismo za svojo ženo, ter ji še naroči, da ga ne sme izdati. Starka sprejme pismo, toda mesto da bi ga nesla Vitalisovi ženi, gre naravnost v občinski urad naznanit orožnikom, da se je Vitalis vrnil. Devetnajst orožnikov je pograbilo za puške in steklo proti Vitalisovi hiši. Vrata so bila zaklenjena. Par udarcev s puškinimi kopiti in vrata so se sesula. Vitalis je mirno sedel pri mizi ter pisal. »V imenu postave, Vitalis, udaj se!« zakriči stražmojster. Bled kakor zid se dvigne s sedeža Vitalis. »Pustite me pri miru,« odgovori ropar, »hotel sem se itak sam javiti.« Komaj pa Vitalis izgovori te besede, skoči nazaj, pograbi za svojo puško, ter nameri na stražmojstra. Krogla je zažvižgala mimo stražmojstrove glave, ter je zadaj stoječemu orožniku odnesla pol ušesa. Nato sproži stražmojster in zadene roparja v prsi. Vitalis zakriči, ter pade nazaj na svojo posteljo. Vsakdo je mislil, da se ne bo več ganil. Nenadoma pa Vitalis zopet pograbi svojo

puško, nastavi cev na sence ter sproži. Krogla mu je šla pri sence v glavo, kar je povzročilo takojšnjo smrt. Ko so zunaj stoječi orožniki čuli tretji strel, so mislili, da se Vitalis še vedno brani. Stopili so k oknom in vratom, ter oddali že na mrtvega roparja še kakih 20 strel. Ko so bili orožniki popolnoma uverjeni o Vitalisovi smrti, so preiskali tudi njegovo hišo. Iz pisma, katerega je Vitalis pisal, ko je orožništvo vdrlo v njegovo hišo, je razvidno, da se ni nameraval sam zgledati, marveč se je nameraval usmrtiti. Med drugim je ropar pisal tudi sledeče: »Na svojem begu sem mnogo trpel, sit sem pomanjkanja in tega življenja — in se bodem sodil sam.« Roparjevo truplo so spravili v mrtvašnico pri Sv. Martinu. Starka, ki je orožništvu naznanila, da je Vitalis doma, zahteva 1000 K razpisane nagrade.

Bogata dedščina. Revni ljudje so nakrat postali milijonarji. Pred poldrugim letom je umrl v New Yorku v 62. letu starosti pivovarnar Alfred Lonsdale, ki je zapustil 36 milijonov dolarjev, to je skoro 180 milijonov kron. Umrl je brez znanih sorodnikov. Pozivu časopisja se je odzvalo mnogo ljudi, ki so trdili, da so poznali umrlega milijonarja. Polagoma se je izvedelo, da je bil večkratni milijonar Alfred Lonsdale rojen v Kališu na Ruskem Poljskem in da je bilo njegovo pravo ime Izak Glotzenstein. S petnajstimi leti so ga njegovi starši spravili k vojakom, da je bil oproščen njegov starejši brat. Pri vojaki je prestopil od izraelitstva v pravoslavje in kmalu nato je postal podčastnik. Dobil je 14dnevni dopust, katerega je porabil v to, da je pobegnil v London. Tu je najel malo beznico, v kateri je točil pivo. Bivši ruski vojak je imel srečo. Kmalu je bil lastnik elegantnega restavrantu. Začel je spekulirati s pivovarskimi akcijami in tudi pri tem je imel srečo. Pridobil si je celo v Ameriki v razmeroma kratkem času več velikih privovaren. Pred šestimi leti se je preselil v New York. Po dolgem iskanju so se našli tudi milijonarjevi sorodniki. V Kališu žive njegov brat Josip Glotzenstein in dva nečaka z imenom Bielek. Njegova sestra Cecilija je omožena v Pragi s krošnjarjem Neumanom. Vsi sorodniki so tako revni, da niso mogli praviti niti toliko denarja skupaj, da bi si najeli potrebnega odvetnika. Slednjič sta stvar prevzela dva odvetnika, in sicer eden v Berlinu, drugi pa v Varšavi. Ta dva sta zbrala vse potrebne listine, in na podlagi teh so sorodniki že prejeli zapuščino, ki jo je imel umrl milijonar v Londonu. Z zapuščino v Ameriki pa je bilo težavneje. Newyorški zastopnik zapuščine ni hotel pripoznati veljavnosti predloženih listin, izjavil pa je, da lahko dobe sorodniki svojo dedščino, ako njemu prepuste 50 odstotkov; pozneje bi se bil poštenjak zadovoljil tudi s 25%. Ustanovil se je cel konsorcij, obstoječ iz treh bankirjev, ki bodo založili potrební denar, da bo mogel berlinski

advokat Schwarz pri ameriških sodiščih iztožiti Lonsdalove milijone. Kakor se kaže, bodo od ameriških milijonov sorodniki bolj malo dobili.

Običaji raznih narodov pri priseganju. Že v najdavnejših časih je bilo priseganje pri sodnijski verski čin, in ta značaj se je ohranil do današnjega dne. Še najmanjše se vidi verski značaj in verski izvor sodne prisege v Italiji, ker tam obstoji prisege le iz nekoliko besed, a ni spojena z nikako posebno ceremonijo. Posebno slovesna je prisege na Angleškem. Tu se prisege pred sodniki, ki imajo na glavi posebne uradne vlasulje, in oni, ki prisege, mora pri tem položiti na svojo glavo sv. pismo. Še pred nekaj leti je bilo predpisano, da se mora pri prisegi poljubljati sv. pismo. No, vsled energičnega protesta zdravniških avtoritet je bil ta običaj opuščen iz higijenskih razlogov. Na Španskem je priseganje zelo komplicirana stvar. Oni, ki priseže, mora poklekniti, desnico mora staviti na sv. pismo starega in novega zakona, ter mora poslušati celo vrsto formul, na katere mora istotako z dolgimi formulami odgovarjati. Na Francoskem in v Belgiji je prisežna formula precej enostavna, ter je tamkaj dovoljeno, da se proži roka k razpeli. V naši monarhiji se prižge na vsaki strani razpela po ena sveča. V Rusiji mora priča pri prisegi položiti roko na sv. pismo. Izven Evrope so povsem drugi običaji pri priseganju. Ko prisegajo Židje na Jutrovem, tedaj se pokrijejo; Perzijci stoje nad zakriviljeno sabljo, ter si na roki urežejo malo rano, da se zakolnejo pri svoji lastni krvi. Da izteče malo krvi pri prisegi, je navada tudi pri mnogih drugih vztočnih narodih, n. pr. pri indijskih Parijah in pri Malajcih. Ti pomešajo kri s pepelom in ta simbol ima označiti usodo, ki čaka onega, ki priseže po krivem. V Avstraliji nazivajo urojenci z zaprtimi očmi duhove, v Koreji pa mora priča storiti sto poklonov. Naj enostavnejša je prisege na Kitajskem, kjer se enostavno priča zakolne pri svoji vesti. Priča namreč samo prekriža roke na prsih, ter čvrsto gledajoč sodniku v obraz mora izreči te besede: »Jaž prevzemljem odgovornost za ono, kar porečem, ako ne porečem popolne resnice, izjavim se krivim.«

Duhovnik radi nenravnega početja aretiran v Trstu. Ako tudi se je hotelo prikriti, je vendar le prišel na dan tale dogodek, o katerem se posebno po tržaških vojašnicah mnogo govori. Na večer, dne 1. oktobra se je ustavil nek duhovnik pred transportno vojašnico v ulici Belvedere v Trstu, ter povprašal tam stoječe vojake, ako kdo govori hrvaški. Vojaki so poklicali pešca Peterlina, katerega je duhovnik povabil seboj in mu dal denar z naročilom, naj kupi poldrugi liter vina. Ko je vojak kupil vino, ga je duhovnik peljal v svoje stanovanje, nahajajoče se v isti uli-

ei št. 16 pri nekem Rolichu. Ob 10. zvečer je Rolich poklical vojaka, naj odide, ker njegova ura je že davnej prešla. Vojak se je res pričel odpravljati, ali med tem se je vnelo med njim in duhovnikom v sobici živahno prerekanje. V sosednji sobici stanuje slučajno nek Dalmatinec Gregorić, ki je natanko čul vse besede in prerekanje med duhovnikom in vojakom. Le-ta je šel k Rolichu in mu rekel, naj takoj vrže »svinjarijo« iz sobe, a on da bo vso to »lumparijo« naznanil policiji. Medtem sta odšla vojak in duhovnik. Vsled ovadbe Gregorića, sta prišla v dotično stanovanje dva policaja, ali duhovnika ni bilo več. Pričeli so ga zasledovati in ga res izsledili v hotelu »Abbazia«, kjer se je vpisal v knjigo: »Ester Slavko, 32 let star iz Črnega Grada«. — Bil je takoj aretiran in odveden na policijo, kamor so privedli tudi vojaka Peterlina. Ta poslednji je izpovedal, da mu je duhovnik, potem ko je že skoraj izpil vse vino, stavil razne nečiste ponudbe, v katere ga je zapeljeval s sladkimi besedami. On — Peterlin — pa tem besedam ni hotel slediti, temveč je zagrozil duhovniku, da ga odda policiji, na kar je pričel ta plakati in ga prositi, naj ga nikar ne uniči, ter mu ponujal, ako molči 30 K, katerih pa on ni hotel sprejeti. Na podlagi te izpovedi je policija Esterja proglasila aretiranim in ga vtaknila v zapore v ulici Tigor, kjer se nahaja na razpolago kazenskemu sodišču. Pri Esterju so našli potni list za Ameriko, kakor tudi že kupljeni vozni listek parnika »Columbia«, s katerim se je imel odpeljati v Ameriko. O ti »sveta morala« božjih namestnikov!!

Kavalirji. Pri nadvojvodi Leopoldu Salvatorju je pomagala v kuhinji 22letna Frančiška Horak. Nekega dne v mesecu juliju je šla skozi sobo, v kateri je bil 12letni nadvojvodov sin. Naenkrat začuti dekle v hrbtu močan sunek. Mladi nadvojvoda je bil vrgel v njo debelo težko palico. Dekle je zbolelo, prišlo je v bolnišnico in je še danes za delo nezmožno. Njen oče je najprej zahteval za odškodnino, da plača nadvojvoda Leopold Salvator 20.000 K bolestin in 100 K mesečne rente. Nadvojvodska zbornica je pa rekla, da ne more Horakova od nadvojvode ničesar zahtevati. Njen oče je nato vložil odškodninsko tožbo za gornji znesek proti stotniku Kunzu, vzgojitelju mladega nadvojvode. Te dni se je vršila pred deželnim sodiščem na Dunaju prva obravnava, ki se je pa preložila za štiri tedne. Je zelo dvomljivo, če bo ubogo Horakovo dekle dobilo kak viharček.

Cerkovnik in župnikova kuharica. V Sjelah pri Slovenjgradu je bil za cerkovnika možak, pred katerim so bile cerkvene puščice v vedni nevarnosti. Ko je mož začutil, da postaja stvar sumljiva in nevarna, je naznanil župniku, da hodi nekdo krast v cerkev. Stvar se je ovadila okrajni sodnji v Slovenjgradu, ki je začela natančno preiskavo in je prišla tatiču tu-

di na sled. Bil je cerkovnik sam, ki je kradel cerkveni denar. Pri tem mu je prav pridno pomagala župnikova kuharica. Ukradla sta tudi župniku več posode in raznega živeža. Cerkovnika in kuharico so zaprli.

Čeden duhovnik. V Serramonacesei na Laškem so obsodili duhovnika Karla Fuscota na deset mesecev ječe, ker je s svojim očetom grdo ravnal. Ta duhovnik, ki tako lepo izpolnjuje četrto božjo zapoved, je bil že zaradi ponarejevanja listin obsojen v tridesetmesečno ječo. — »Avanti« mu tudi očita, da je zasledoval svoje sestre z nečednimi ponudbami, predno so se omožile, zadnji čas pa ni dal miru neki svoji svakinji, kateri je pred nedavnim časom umrl mož. Navzlic temu pa ostane don Fusco duhovnik. Deset mesecev bo imel v svoji župniji namestnika. Ko bo pa prišel iz ječe, bo zopet pasel ovčice.

Hude šivilje. V Parizu so šivilje zelo hude. Zdaj vse pariške šivilje štrajkajo. Šivilje pa gredo tudi na cesto demonstrirati in celo razbijati. V četrtek so vdrle v modno trgovino trgovca Isaca. Šivilje so vse razbile, kar se je dalo in vse po tleh razmetale, Isaca in njegovo hčer pa so prav pošteno preteple. Prišla je policija, ki je mnogo šivilj aretirala. Ko so se razjarjene šivilje odstranile iz trgovine, so našli Isaca mrtvega na tleh.

Strašen čin umobolne matere. V Hornem Litinovu na Moravskem se je doigral grozen čin. 30letna žena rudarja Nekovarja je umorila v nenavzočnosti svojega moža z britvijo svoji 6 in 8letni hčerki. Ponoči je vstala iz postelje ter šla k posteljam svojih otrok in izvršila tam ta grozoviti čin. Ostali dve hčerki, stari 10 in 13 let, sta se pri tem zbudili, zbežali iz stanovanja in klicali ljudi na pomoč. Ti so sicer prišli, toda prepozno. Med tem je mati vrata od sobe zaklenila in ko so ljudje udrli v sobo, so našli v sobi tudi ženo vso v krvi in s prerezanim vratom. Ona je zapustila na moža pismo, v katerem pravi, da bo v kratkem usmrtila sebe in otroke. Izkazalo se je, da je žena zblaznela in v blaznosti izvršila te umore.

Boj z mlinskim kolesom. Čudne muhe so prišle v glavo nemškega poročnika pl. Schröderja pri nekem lovskem bataljonu. V bližini Grossbeerena pri Berlinu je več mlinov na veter. Poročnik Schröder je sklenil, da bo skočil skozi veternice, ko bo kolo v teku. Poročnik se je res zagnal med veternice, toda tega ne bo nikdar več storil, kajti kolo ga je zagnalo kakih 50 korakov vstran, kjer je takoj mrtev obležal.

Somišljeniki, narodnjaki, naročajte in širite „Slovenski Dom“

LISTEK.

Povest o značaju.

Slika iz današnjega političnega življenja.

Spisala Manica Koman.

I nu, kaj se hoče. On sam ni bil kriv, da ni imel očeta. Istotako tudi ni bil kriv, da se je rodilo za njim še dvoje bratcev in dvoje sestic, vsi brez cerkvenega blagoslova. Oni pa, kateremu so sodile po božjih in človeških postavah vse očetovske pravice in dolžnosti, se je bore malo brigal za to precejšno družinico. In tako je naš — imenujmo ga Malček, ker je bil zelo majhne postave — živel ono bedno življenje, ki je usojeno večini nezakonskih otrok. Njegova uboga mamica se je trudila od zore do mraka za svoje črviče, a kljub temu so vendar vsi skupaj trpeli pomanjkanje. Ni čudo. Eno otroče se že še preživi, kvečjemu dva, a peterim pa ena sama ženska nikakor ne more dovolj kruha zaslužiti. Tako se je zgodilo, da je bil Malček večkrat lačen, nego sit. Ko je pa videl, da ni drugače, se je privadil tudi temu, meneč, da mora že tako biti.

Vendar pa Malček ni ostal vedno brez očeta. To pa se je zgodilo tako-le:

Njegova mamica je nekoč ovohala — saj pred žensko se itak ne more nič skriti — da se njen »nezvesti« ženi pri neki precej premožni ženski. Ta novica je pa njeno, že precej ohlajeno kri tako razburila, da ga je pismeno opomnila na očetovske dolžnosti, ter mu ostro zažugala, da mora vzeti njo, ako se misli ženiti, ali pa bo poiskala svoje pravice pri sodišču.

Te grožnje se je njen nekdanji oboževalec pošteno zbal. Začel je misliti, koliko nepravilno bi mu lahko napravila. Sodišče ga bo brezdvomno obsodilo na precejšnjo plačevanje za otročiče. Na vse zadnje se mu pa zna radi tega njegova sedanja izvoljenka popolnoma izneveriti.

Mislil je in mislil, ter končno prišel do spoznanja, da je še najbolje, ako se poroči s svojo »nekdanjo«. In tako je svoji sedanji miljenki — seveda ne z lahkim srcem — dal slovo, ter se poročil z ono, katero vzeti je bil tudi v resnici najbolj dolžan.

Vidite, na ta način se je naredilo, da je imela ženica zaželjenega moža, Malček in ostali otroci pa očeta.

Sedaj jim je šlo že nekoliko bolje. Ker so živeli v mestu, začela sta malo trgovino s klobuki in čevlji. Posebno mnogo sicer nista razprodala, kajti prodajalnic vsake vrste je v mestu dandanes več ko dovolj, a živelo se je vendarle.

Malček je tedaj hodil že v gimnazijo. Bil je še dovolj priden učenec. Pa kakov naprednjak in narodnjak vam je to bil. Gorel je za vsa narodna društva, zlasti za sokolstvo. »Farjev« — tako je namreč navadno imenoval duhovnike — kar videti ni mogel. »Farji so največji hinavci in

sploh najhujša nesreča za ves človeški rod,« je vzkliknil večkrat v sveti jezi.

V tem se je rodilo Malčku še dvojce bratcev. Razume se, da je pri toliki družini, in zlasti, ker je trgovina v zadnjem času zelo slabo uspevala, oče kaj težko vzdrževal svojega Malčka na gimnaziji. No, pa v sili bi radi tega že še bilo, saj za pridnega dijaka se najde marsikje radodarna roka. Toda Malček je postal zadnje čase ves muhast. Učiti se, ga ni mikalo več. Vse prigovarjanje staršev in profesorjev je bilo zaman. In končno je ta nepridiprav izstopil meni nič, tebi nič iz šeste gimnazije. Tako je postal po domače rečeno: faliran študent.

V tistem času so jeli naši »katoliški možje« ustanavljati svoja orlovski društva. In ker so ti možje vedeli, da je bil Malček svoječasno dober telovadec, namignili so mu nekoliko, naj presedla političnega konjiča, naj pristopi k njim in naj poučuje »Orle« v telovadbi. Ob enem so mu tudi namignili, da mu preskrbe kako službico. Malček se je najprvo nekoliko prestrašil. Vabilo se mu je zdelo sicer nebeško mikavno, toda kaj bodo rekli njegovi tovariši, kaj bode rekel k temu vsakdo, kdorkoli ga je kdaj slišal udrihati po farjih. Ali njegova častihlepnost in dobičkaželjnost je bila tako silna, da je premagala tudi ta strah.

Čez mesec dni je že korakal kot »načelnik« pred svojimi »Orli«. Kadarkoli pa je srečal kakega znanega Sokola, ali pa kako tako osebo, ki ga je v prejšnjih časih gmotno podpirala, ugriznil se je v ustni, obrnil pogled v tla, ali pa v stran. Sramoval se je samega sebe. Toda kaj to. Njemu se je pa le izpolnila vroča želja, da je postal načelnik, če tudi le pri »Orlih«. Na »špicu« je bil pa vendarle, kar si je vedno tako iskreno želel.

Tudi glede njegove službe so bili katoliški možje mož-beseda. Spravili so ga v knjigovodsko šolo in par let pozneje so ga nastavili kot knjigovodjo pri nekem klerikalnem podjetju. Sedaj je bil Malček na konju. Oj, prav nič mu ni bilo več žal, da je postal »Orel«. Nekoč, ko se je ravno ogledoval v zrcalu ter vihal kratke brčice, zapazil je, da se mu vrh glave kaj hitro prikazuje neljuba mu pleša. Pri isti priči mu šine v glavo misel, da bi bilo že čas, da se oženi. Toda, kje dobiti ženo, to je vprašanje. »No«, si je mislil, službo imam še dovolj dobro. Za-me zadostuje, kar zaslužim. Ali živeti s ženo zraven, bilo bi pa že bolj trdo. In to zlasti še, ako bi bil moj zakonski jarem kaj prida blagoslovljen. Seveda, če bi dobil petično, potem bi že bilo. Dobro, ako dobim bogato, se oženim, ako ne, ostanem samec.

V hipu se je domislil Prešnikove Jerice. Spoznal jo je v samostanu v L., kamor je hodil poučevati samostanske gojenke v knjigovodstvu. Vedel je, da je Jerica zelo premožnih staršev ter da je njen brat kaplan v Završju, oddaljenem eno

uro od mesta. In ta kaplan postane župnik — hej, to bi bilo!

Mesec pozneje, ko je vedel, da je Jerica pri svojih starših na počitnicah, šel je do nje, zbral vso svojo korajžo in oliko ter jo boječe vprašal, bi li ne hotela z njim deliti v življenja dneh žalost in veselje. Jerica se je prvi hip precej zavzela, potem pa nekoliko pomislila... »Inu, bogat ni, lep ni, velik tudi ni, a do sedaj še takega ni bilo in ga morda tudi ne bo. Raje tega, kakor pa obsedeti za vse večne čase. Vzela ga bom!«

Ta slep je sramežljivo razodela Malčku, ki je — skoro poskočil samega veselja. Jerica je na to hitro stopila do matere, očeta že davno ni več imela — ter jej razodela, kaj je Malčku obljubila.

»Kakor si boš postlala, tako boš ležala,« ji je odgovorila mati. »Jaz sem vzela kar je bilo meni všeč, ti pa vzemi, kar je tebi! Ako bo potem kaj narobe, mi vsaj ne boš mogla očitati, da sem te silila ali pa, da sem ti branila.«

Jerica je potem še bratu kaplanu pismeno javila svojo zaroko ter ga prosila za svet. Kaplan, pravi politični petelin, je poznal Malčka in njegovo »prezaslužno« delovanje v zadnjem času. Zato ni imel nič proti nameravani ženitvi. Jerici ga je še celo priporočal kot zelo vnetega človeka za »dobro stvar«. Pol leta pozneje pa je kaplan Prešnik združil sestro Jerico pred altarjem z Malčkom za vse življenje.

Malček je plaval v blaženem veselju. Saj revež ni vedel, da je z bogato ženitvijo prodal vso zlato svobodo ter postal pokorni sluga svoje žene in kaplana Prešnika. Uvidel je pa to kmalu.

(Konec prih.)

Listnica uredništva.

G. F. Sch. v Št. J.: Zaželjene lestvice kolkov ne moremo priobčiti v »Slovenskem Domu«, ker je taka stvar zelo zamudna in tudi draga. Svetovali bi pa, da si nabavite trgovski koledar (»Merkurjev«) ki stane s poštnino vred menda samo 1 K 30 vin. — G. I. Z. v M.: Oprostite. Podoben dopis smo že imeli v prejšnji številki, zato nismo mogli priobčiti vaše stvari. Priporočamo se za nadaljne dopise. — Gangljevi lepaki: Kdor je trgal Gangljeve lepake, ga ovadite sodišču, četudi je to slučajno božji namestnik.

Izdajatelj in urednik Ivan Bavdek.

Učenec,

ki ima veselje do kovaške obrti,
se takoj sprejme pri
Francu Kremescu,

kovaču v Metliki.

106

Kuhati ne znajo,

to smo konstatirali vselej, ko so se postavile na mizo Pekatete, ki niso šle posebno v slast. Zahtevajte zastoj kuharsko knjigo pri trdki Prva kranjska tovarna testenin v Ilirski Bistrici.

18 43 10 33

Žrčne cene v Ljubljani

od dne 28. oktobra do 25. novembra 1910.

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	40	1	68
1 " " " II. " . . .	1	20	1	48
1 " " " III. " . . .	1	08	1	38
1 " telečjega mesa . . .	1	80	2	00
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	1	80	2	00
1 " " " (prekajenega) . . .	2	00	2	20
1 " koštrunovega mesa . . .	1	12	1	28
1 " jagnjetovega mesa . . .	1	60	—	—
1 " kozličevega mesa . . .	1	80	—	—
Prašiči na klavnici . . .	0	00	0	00
1 kg masla . . .	2	60	2	70
1 " masla surovega . . .	2	30	2	50
1 " masti prašičje . . .	2	10	2	16
1 " slanina (špeha) sveže . . .	1	80	2	00
1 " slanina prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	92	2	—
1 " surov. margarinskega masla . . .	2	—	2	—
1 " kuhan. margarinskega masla . . .	2	10	2	10
1 jajce . . .	—	9	—	10
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 " čajnega surovega masla . . .	3	00	3	10
1 piščanec . . .	1	00	1	60
1 golob . . .	—	44	—	48
1 raca . . .	2	—	2	30
1 gos . . .	5	—	7	—
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	5	—	7	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	38	—	—	—
100 " " " " 1 . . .	37	50	—	—
100 " " " " 2 . . .	37	—	—	—
100 " " " " 3 . . .	35	—	—	—
100 " " " " 4 . . .	33	50	—	—
100 " " " " 5 . . .	31	—	—	—
100 " " " " 6 . . .	28	—	—	—
100 " " " " 7 . . .	25	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	15	50	—	—
100 " koruzne moke . . .	17	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	36	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	33	—	—	—
100 " ržene moke . . .	27	—	—	—
1 l fižola . . .	—	24	—	30
1 " graha . . .	—	36	—	40
1 " leče . . .	—	36	—	40
1 " kaše . . .	—	20	—	22
1 " ričeta . . .	—	18	—	20
100 kg pšenice . . .	22	50	—	—
100 " rži . . .	17	60	—	—
100 " ječmena . . .	17	00	—	—
100 " ovsa . . .	18	80	—	—
100 " ajde . . .	20	80	—	—
100 " prosa belega . . .	18	—	—	—
100 " " navadnega . . .	—	—	—	—
100 " koruze . . .	15	—	—	—
100 " krompirja . . .	7	60	8	—

Lesni trg.

Cena trdemu lesu 10.80 do 11 K
Cena mehkeemu lesu 8.50 do 9 K.

Trg za seno slamo, in steljo.

Na trgu je bilo

voz sena . . .	4	50	7	50
" slame . . .	3	10	6	40
" stelje . . .	2	50	3	00

Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 22. oktobra 1910.

Trst: 44, 8, 37, 89, 21.

Linc: 46, 82, 75, 15, 25.

Dvignjene v sredo, dne 26. oktobra 1910.

Praga: 4, 92, 18, 49, 2.

Posestvo naprodaj

je v lepem kraju tik železniške postaje št. Janž na Dolenjskem, kjer je premogokop. Vse poslopje je v dobrem stanju. Posetje za 45 mernikov, večina vse obsejano. 3 lepi travniki. **Cena 22000 K.** Plačilni pogoji ugodni. Več pove

Franc Prijatelj,
Tržišče, Dolenjsko.

Ustanovljena leta 1868.

Absolutno pred ognjem in tatovi varne

BLAGAJNE

izvrstne kakovosti

prodaja tovarna blagajn **M. Adlersflügel**

Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.

Založnik rajfajzen. zadrug ltd.

21 42-25

Stari in dobro ohranjeni

hrastovi in smrekovi trami

obrezani v dolgoti od 4 m do 10 m in
debelosti od 22 cm do 40 cm se poceni

prodajo.

Blago se lahko ogleda na Verju pri Medvodah.
Pojasnila daje gosp. **Fran Lavtižar na**
Verju ali pa lastnik

Mihael Robas, tesarski mojster
v Jacnu pod Šmarno goro.

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočeno **črno dal-**
matinsko vino

najboljše sredstvo. 47 32 22

4 steklenice (5 kg) franko **K 4.-**.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Edina slovenska kislá voda

Tolstovrška slatina

je po **zdravniških strokovnjakih** pri-
znana med najboljšim planinskimi kislimi
vodami, in je

izbornó zdravilo

za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih,
za želodčni krč, zaprtje, bolezni v ledvicah
in mehurju ter pospešuje tek in prebavo.
Tolstovrška slatina ni le izborno zdravilna,
temveč je tudi osvežujoča 94 8-5

namizna kislá voda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi
v Inomostu 1896 in na higijenični razstavi
na Dunaju 1899.

Naroča se pri **oskrbníštvu Tolsto-**
vrške slatine, pošta **Guštanj** (Ko-
roško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Sloenci! Svoji k svojim! Zahtevajte
povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slo-
venska gostilna naj ima le edino slovensko
kisló vodo.

Prvi notranjski pogrebni zavod v Postojni

prireja pogrebe treh vrst: I., II. in III. razreda.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrličé kakor: kovinaste in lepo okrašene
lesene krste, čevlje, cvetlice, vence s trakovi in napisi ter voščene sveče.

Brzjav: Pogrebni zavod Postojna.

Za cenjena naročila se najtopleje priporoča

Prezema pogrebe po vsem Notranjskem.

Prvi notranjski pogrebni zavod v Postojni.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavnica K 5.000.000.

Stritarjeve ulice št. 2. (Lastna
hiša.)

Rezervni fond K 450.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Podružnica v Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na
tekoči račun ter jih obrestuje od
dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in
vrednostne papirje vseh vrst po
dnevnom kurzu.

74 20-12

*	*
	
Popravila in preobleke točno in ceno.	Popravila in preobleke točno in ceno.
	

Najcenejše solnčnike in dežnike

domačega izdelka priporoča

3 52-33

Josip Vidmar

== v Ljubljani ==

Pred Škofijo 19,

Stari trg 4,

Prešernova ulica 4.

Čitatelje in naročnike našega lista prosimo, da se v vseh zadevah, kjer žele nasvetov in poduka, obračajo na uredništvo »Slovenskega Doma«, ki odpre poseben predal za vprašanja in odgovore.

Kri! dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. — Polovico stroškov prihranite v

Moč! gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**,

Zdravje! to je dr. pl. Trnkóczyja sladni čaj.

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczy

.. v Ljubljani zraven rotovža. ..

Posojilnica za ilir. bistriški kraj

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Trnovem

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure popoldne in od 2. do 4. ure popoldne,

jih obrestuje po 4 1/2 %

ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega konca leta h kapitalu.

Rentni davek od vložitnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da ga bi zaračunala vlagateljem.

Za varnost vlog jamči 627 zadrugnikov z vsem svojim premoženjem in rezervni zaklad z 49.971 K 81 h.

Posojila daje posojilnica po 5 1/2 % na osebni kredit in proti vknjižbi. 7 13-11

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti števil. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1909 denarnega prometa

K 81,116.121-11

upravnega premoženja

K 20,775.510-59

Obrestuje hranilne vloge

po **4 1/2 %**

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad

kron 20,000.000.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije. Na menice pa po 6 %. Posojilnica sprejema tudi vsak drug načrt glede amortizacije dolga

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

3 52-43